

Fiche

Lokaal beleid

100 dagen

100
DAGEN

VAD

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
ALCOHOL EN ANDERE DRUGS

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

p. 2

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN WE NEMEN?

p. 3

Leerlingen gaan sowieso uit tijdens de 100 dagen, hoe kunnen we er als stad of gemeente voor zorgen dat dit zonder problemen verloopt?

p. 4

Scholen organiseren een 100-dagenfuif in de gemeente, hoe kunnen we ze ondersteunen?

p. 4

Mag er alcohol geschonken worden aan jongeren tijdens een 100-dagenfuif?

p. 5

Het is fout gelopen op de 100-dagenfuif. Wie is verantwoordelijk?

p. 5

We merken dat jongeren vaak alcohol kopen in nachtwinkels of supermarkten in de buurt. Kunnen we hier iets aan doen?

p. 5

Hoe kan een samenwerking met de scholen in onze stad of gemeente eruit zien?

p. 6

Last but not least: inbedding van initiatieven in een lokaal alcohol- en drugbeleid

p.6

INLEIDING

100 dagen, ook wel Chrysostomos genoemd, is een scholierengebruik waarbij de laatstejaars vieren dat ze, normaal gezien, nog maar (ongeveer) honderd dagen school moeten lopen.

100 dagen is voor de laatstejaars het moment om hun laatste dagen in het secundair te vieren. Scholen nemen vaak heel wat initiatieven om deze viering in goede banen te leiden. Directie, leerkrachten, leerlingen en ouders zetten samen hun schouders onder de organisatie van één of meerdere evenementen (brunch, stoet, fuif of show, ...).

De 100-dagenactiviteiten spelen zich niet enkel op school af. Voor veel leerlingen zijn de 100 dagen verbonden met een avond uitgaan en alcoholgebruik. Soms gebeurt het dat er incidenten zijn tijdens het uitgaan of zorgen dronken jongeren voor overlast in de stad of gemeente. In deze fiche geven we een aantal concrete suggesties en tips mee waarmee je als **lokaal bestuur** aan de slag kan. Ze helpen incidenten voorkomen en adequaat reageren op bepaalde situaties.

Deze fiche werd opgesteld op basis van praktijkervaringen (good practices) van scholen en lokale besturen doorheen heel Vlaanderen. Naast deze fiche werd ook een fiche ontwikkeld specifiek voor scholen met suggesties en tips bij het organiseren van 100 dagen en gelijkaardige evenementen.

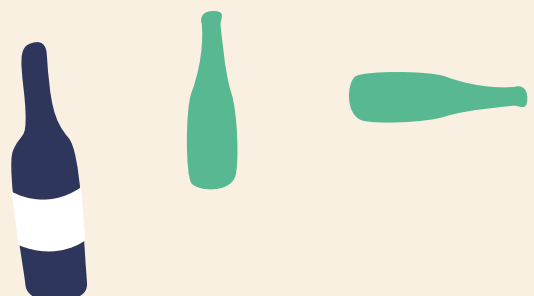
100 DAGEN ORGANISEER JE NIET ALLEEN

Voor een goed verloop van de 100 dagen (maar ook van andere evenementen) is er een goede samenwerking nodig tussen diverse partijen. Dit geldt voor zowel scholen als lokale besturen. Doe beroep op je lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs en stel hem of haar aan als lokale coördinator. Preventiewerkers hebben ervaring met het werken naar zowel scholen, leerlingen als lokale besturen. Ze kennen bovendien de lokale gevoeligheden en knelpunten. Als er geen lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs beschikbaar is, kan je ook contact nemen met een regionale CGG-preventiewerker alcohol en drugs via de [doorverwijsgids](#) op www.vad.be.

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN WE NEMEN?

Als lokaal bestuur doe je vaak al meer dan je denkt om de 100-dagenvieringen in goede banen te leiden! Je kan een waaier aan initiatieven nemen. Je kan bijvoorbeeld nadenken over:

- een **coördinerend overleg** met alle betrokken partners faciliteren
- **regels en afspraken** maken met scholen, uitgaansgelegenheden, nachtwinkels en supermarkten tijdens de 100 dagen
- een **Feest-Wijzer-100-dagenfuif** organiseren (zie verder)
- de toepassing van de **wetgeving** controleren
- feestbussen inleggen, afspraken maken met taxibedrijven, ... om de jongeren **veilig terug thuis** te brengen
- ...

Leerlingen gaan sowieso uit tijdens de 100 dagen, hoe kunnen we er als stad of gemeente voor zorgen dat dit zonder problemen verloopt?

Het vieren van de 100 dagen is voor veel leerlingen onlosmakelijk verbonden met uitgaan. Het gebeurt al eens dat alcohol dan rijkelijk vloeit. Leerlingen op dat moment bij het handje houden is onmogelijk. Als stad of gemeente kan je wel nadenken over een aantal initiatieven die ervoor zorgen dat leerlingen minder gaan drinken en overlast vermeden kan worden:

- **Communiceer** naar de horeca dat ook zij medeverantwoordelijk zijn voor een 100 dagen zonder problemen. Maak afspraken om overmatig alcoholgebruik tegen te gaan: mocktails (alcoholvrije cocktails), geen 'happy hours' of promoties voor alcohol laten plaatsvinden, sluitingsuren vastleggen, geen sterkedrank serveren tijdens de 100-dagenviering, ...
- **Informeer** de horeca, supermarkten en nachtwinkels over de alcoholwetgeving en hoe ze deze kunnen naleven. Dit kan door een preventiewerker of gemeenschapswacht die persoonlijk langs gaat om de wetgeving en de gevolgen bij niet naleving uit te leggen.
- **Moedig scholen aan** om in de uitgaansomgeving aanwezig te zijn: zowel leerkrachten als politie houden best een oogje in het zeil en zijn beschikbaar als aanspreekpunt voor de leerlingen om op deze manier problemen te voorkomen.
- **Organiseer** een opleiding tot 'fuifbuddies' en moedig hun aanwezigheid in de uitgaansbuurt aan. Een fuifbuddy is een vrijwilliger die een begeleidende functie heeft om het goede en veilige verloop van een evenement of fuif te bewaken.
- **Maak afspraken** met spoeddiensten en politie in de omgeving.
- ...

Scholen organiseren een 100-dagenfuif in de gemeente, hoe kunnen we ze ondersteunen?

Moedig scholen aan om hun 100-dagenfuif te organiseren volgens de principes van Feest Wijzer. Een Feest Wijzer-fuif¹ biedt de feestvierders een aantal services aan waardoor er een positief feestklimaat wordt gecreëerd. Een Feest Wijzer-fuif moet minimum vier basisservices aanbieden om het Feest Wijzer-preventiepakket te verkrijgen.

De vier basisservices:

1 Deskundig barpersoneel:

De alcoholwetgeving is op visueel aantrekkelijke manier zichtbaar voor zowel bezoekers als barpersoneel. Met een barbriefing worden tappers gebriefd over de wetgeving over het schenken van alcohol. Zorg ervoor dat de afspraken ook effectief opgevolgd worden. Een bandjessysteem (-16: geen alcohol, +16: gegiste dranken zoals wijn en bier, +18: alle alcoholische dranken) maakt het bijvoorbeeld gemakkelijker om te zien aan wie men wat mag schenken.

2 Gezondheidsinformatie:

Feest Wijzer-evenementen informeren hun bezoekers over veilig en gezond uitgaan, gehoorschade, veilig rijden, veilig verkeer, alcohol & drugs, enzovoort.

3 Oordopjes:

Feest Wijzer-evenementen beperken het geluidsniveau tot het wettelijke maximum, stellen gratis oordopjes ter beschikking en informeren de buurt over het evenement.

4 Samen uit, samen thuis:

Het evenement sensibiliseert haar bezoekers over alternatieve vervoersmogelijkheden en stimuleert de bezoekers om voor elkaar te zorgen opdat iedereen veilig thuis geraakt.

¹ Het Feest Wijzer preventiepakket kan gratis verkregen worden via www.vad.be/feestwijzer. Je kan steeds bij de alcohol- en drugpreventiewerker in je buurt terecht voor deskundige ondersteuning via de [doorverwijsgids](http://www.vad.be) op www.vad.be. Zij helpen je graag op weg.

Mag er alcohol geschonken worden aan jongeren tijdens een 100-dagenfuif?

De wet van 10 december 2009² bepaalt dat er geen alcohol mag verkocht worden aan jongeren onder de zestien. Voor sterkedrank moet je minstens achttien zijn. Dit geldt niet enkel voor cafés, maar ook voor winkels, supermarkten en drankautomaten.

Wat betekent dit in de praktijk?

-16 jaar	geen alcohol
16-17 jaar	wel gegiste dranken (bijvoorbeeld bier, wijn). Geen sterkedrank zoals alcopops (bijvoorbeeld Bacardi breezer, Smirnoff Ice) , alcoholische cocktails, jenever, wodka, likeur, ...
+18 jaar	alle alcoholische dranken

Om de risico's te beperken **drinken min-18-jarigen** beter **geen alcohol**, ook al zegt de wet dat je alcohol (bier en wijn) mag drinken vanaf 16 jaar.

Best wordt er geen sterkedrank aangeboden aangezien de meerderheid van de jongeren op een 100-dagenfuif jonger zijn dan achttien jaar. Als er beslist wordt sterkedrank te schenken, is er een machtiging nodig van de burgemeester of het schepencollege.

² Wet houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (2009, 10 december).

Het is fout gelopen op de 100-dagenfuif. Wie is verantwoordelijk?

Alcohol schenken aan iemand die zichtbaar in staat van dronkenschap verkeert, is bij wet verboden. Als de dronken persoon tijdens of na de fuif of het evenement schade aanricht of een ongeluk veroorzaakt, kan de organisatie burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Ook medewerkers (bijvoorbeeld leerkrachten) die alcohol schenken aan jongeren onder de wettelijke leeftijd kunnen hiervoor verantwoordelijk gesteld en persoonlijk beboet worden.

We merken dat jongeren vaak alcohol kopen in nachtwinkels of supermarkten in de buurt. Kunnen we hier iets aan doen?

Als stads- of gemeentebestuur kan je heel wat invloed uitoefenen op winkels die alcohol verkopen aan jongeren.

Volgende initiatieven kunnen genomen worden:

- Horeca-uitbaters aanspreken en eisen dat de wetgeving nageleefd wordt.
- Nachtwinkels sensibiliseren via materiaal (zoals affiches).
- De preventiewerker of gemeenschapswacht persoonlijk laten langsgaan in winkels en nachtwinkels. Hij of zij legt dan de wetgeving en de gevolgen bij het niet naleven hiervan uit.
- In de periode vóór de 100-dagenvieringen een afname organiseren van de lokale monitor 'alcohol & jongeren' voor de detailhandel. Dit kan preventief werken bij uitbaters en brengt de alcoholwetgeving nog eens onder de aandacht.
- Invoeren van controles op naleving van de wetgeving tijdens de 100-dagenviering.
- ...

Hoe kan een samenwerking met de scholen in onze stad of gemeente eruit zien?

Voor een geslaagde 100-dagenviering is het belangrijk dat iedereen een deel van de verantwoordelijkheid opneemt. Probeer een **coördinatie-overleg** met alle relevante partners te organiseren: jeugddienst, preventiedienst, horeca, alle lokale secundaire scholen, politie, ... Veel van deze lokale actoren nemen al (rechtstreeks of onrechtstreeks) initiatieven rond de 100-dagenvieringen. Maar ze doen dat meestal vanuit hun eigen invalshoek en context. Bekijk samen hoe iedereen tegenover de 100-dagenvieringen staat en waar de knelpunten liggen. Denk hierbij aan de volgende zaken:

- Verschillende secundaire scholen in de stad of gemeente organiseren doorgaans apart (en soms op verschillende dagen) een 100-dagenviering. Breng in kaart wanneer de 100 dagen georganiseerd worden. Probeer te stimuleren dat de scholen samenwerken bij de organisatie van de 100 dagen en/of de vieringen op eenzelfde dag laten plaatsvinden.
- Jongeren blijven tijdens de 100-dagenviering niet noodzakelijk in de stad of gemeente waar de school gevestigd is. Organiseer daarom een intergemeentelijke samenwerking en bekijk hoe dit beter afgestemd kan worden.

Vanuit het overleg kunnen de verschillende stakeholders hun visie, aanpak en expertise op elkaar afstemmen om zo tot een breed gedragen aanpak te komen. Maak samenwerkingsafspraken zo concreet mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een samenwerkingsprotocol.

Je lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs is de ideale persoon om dit overleg te coördineren. Deze preventiewerkers hebben ervaring met het werken naar zowel scholen, leerlingen als lokale besturen. Ze kennen bovendien de lokale gevoeligheden en knelpunten. Als er geen lokale of intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs beschikbaar is, kan je contact opnemen met een regionale CGG-preventiewerker alcohol en drugs via de doorverwijsgids op www.vad.be.

Last but not least: inbedding van initiatieven in een lokaal alcohol- en drugbeleid

Vaak zijn acute probleemsituaties, zoals overlast veroorzaakt door leerlingen tijdens de 100-dagenviering, de reden om actie te ondernemen en te zoeken naar een snelle en concrete oplossing. Naast het inspelen op zulke situaties vraagt een effectieve benadering van de lokale alcohol- en drugproblematiek echter ook om een **integrale aanpak**. Een dergelijke aanpak richt zich op alle factoren die van invloed zijn op gezondheid, veiligheid en opvoeding in samenhang met elkaar. Het lokale bestuur kan via een **lokaal alcohol- en drugbeleid** tegelijk kort op de bal spelen én structurele maatregelen treffen.

De kadermethodiek 'Gezonde Gemeente' kan helpen bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van een geïntegreerd lokaal gezondheidsbeleid³. Laat het alcohol- en drugbeleid hierbij aansluiten. Het resultaat is een meer integrale benadering van gezondheid in het algemeen, en van de thema's alcohol en drugs in het bijzonder. Een lokaal alcohol- en drugbeleid is dan ook bij voorkeur opgenomen als doelstelling in de strategische nota van het meerjarenplan of gelinkt aan bestaande beleidsplannen van de gemeente of stad (zoals lokaal sociaal beleid, integraal veiligheidsbeleid, gezondheidsbeleid, horecabeleid, fuifbeleid, enzovoort).

³ Voor het uitwerken van een geïntegreerd lokaal gezondheidsbeleid kan je beroep doen op het LOGO van jouw regio (zie doorverwijsgids).

Een lokaal alcohol- en drugbeleid is gestoeld op vier pijlers: informeren & sensibiliseren, vroeginterventie & eerstelijnszorg, regels & handhaving en omgevingsinterventies.

Informeren & sensibiliseren:

Inwoners en intermediairs moeten geïnformeerd worden over de alcohol- en drugproblematiek. Vaardigheden worden aangereikt om risicogedrag te veranderen of te verminderen. Bijvoorbeeld:

- Campagne -16 geen alcohol bij handelaars.
- Artikel over de 100 dagen in het gemeentelijke infoblad of een nieuwsbrief.
- Infoavond alcohol en andere drugs organiseren voor ouders.
- Fuifbuddies inschakelen.

Vroeginterventie & eerstelijnszorg:

Een integrale aanpak van de alcohol- en drugproblematiek heeft ook voldoende aandacht voor het zorgaspect. Problemen vroegtijdig signaleren en vervolgens adequaat reageren kan voorkomen dat problemen verergeren en dat meer doorgedreven zorg nodig is. Bijvoorbeeld:

- Afstemming bevorderen rond alcohol en andere drugs binnen het LOK-overleg.
- Link naar [De Druglijn](#) en [Alcoholhulp.be](#) op de gemeentelijke website plaatsen.

Regels & handhaving:

Het maken van (lokale) afspraken en regels en de controle erop is een derde pijler van een lokaal alcohol- en drugbeleid. De kracht van goede regelgeving zit daarbij niet zozeer in het stellen van een regel, maar wel in de naleving en de handhaving ervan. Bijvoorbeeld:

- Afspraken met politie rond extra patrouilles in de wijk na klachten van overlast.
- Voorwaarden stellen bij het afleveren van vergunningen en sluiten van zaken die zich niet aan de regels houden.
- Fuifbeleid voeren in de gemeente.
- Uitvoeren van de lokale monitor voor horeca en detailhandel.

Omgevingsinterventies (structurele maatregelen):

De verbetering van de omgeving en van de bredere context vormt een belangrijke pijler van het beleid. Omgevingsinterventies zijn meestal niet alcohol- of drugspecifiek, maar dragen bij tot een betere werking van stad of gemeente in het algemeen en het creëren van een ondersteunende omgeving (een positief leefklimaat, open communicatie, openheid voor de initiatieven van jongeren, mogelijkheid tot inspraak, ...).

- Meer verlichting in de uitgaansbuurt om de sociale controle en het veiligheidsgevoel te bevorderen.
- Alternatief vervoer organiseren bij de (100-dagen)fuiven.
- Zorgen voor een groter en aantrekkelijk niet-alcoholisch aanbod.
- Korting op de verhuur van de gemeentelijke fuifzaal wanneer er een Feest Wijzer-fuif wordt georganiseerd.

Auteurs:

Lyssa Toyinbo, stafmedewerker VAD
Ellen Coghe, stafmedewerker VAD
David Möbius, stafmedewerker VAD

Lay-out:

Josworld

V.U.:

P. Van Deun,
Vanderlindenstraat 15,
1030 Brussel

© 2019

VAD

Vanderlindenstraat 15,
1030 Brussel

T 02 423 03 33

F 02 423 03 34

vad@vad.be

www.vad.be

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
ALCOHOL EN ANDERE DRUGS

Vlaanderen
is zorg

